

Vážená paní, vážený pane,

dovolujeme si Vám nabídnout průvodce léčbou srdečního selhání. Chceme Vám vysvětlit, jak probíhá léčba srdečního selhání a zejména jak se na ní můžete podílet Vy.

Při přípravě tohoto materiálu jsme kromě odborných publikací vycházeli z vlastních zkušeností naší ambulance srdečního selhání, edukačních pohovorů a za cenné připomínky děkujeme i našim pacientům a jejich rodinám.

- Připravujte se na každou návštěvu lékaře, ať se jedná o návštěvu první či opakovanou.
- Nejprve se zamyslete nad tím, jaké máte potíže. Máte-li bolesti, chceme vědět například jak dlouho, jak často, jak silné, jakého charakteru jsou a kde to bolí...
- Zadržáváte-li se, přemýšlejte, kolik námahy zvládnete – např. kolik schodů nebo pater vyjdete, než se zadýcháte... Čím přesněji popíšete lékaři své obtíže, tím snadněji stanoví diagnózu.
- Přineste s sebou lékařské zprávy z kontrol či pobytů v nemocnici, které proběhly od poslední kontroly...
- Pouze ústní předání lékařských zpráv Vás může i poškodit, protože mnohé a někdy i veškeré důležité informace mohou zůstat „ztraceny v překladu“ ...

Definice srdečního selhání

Srdeční selhání je stav, kdy srdce není schopno přečerpávat všechnu krev tak, aby vyhovělo nárokům organismu. Dochází k němu buď náhlým (tj. akutním) nebo pomalu postupujícím (tj. chronickým) úbytkem fungující srdeční svaloviny, což zhoršuje funkci srdce jako čerpadla. Léčba akutního srdečního selhání vyžaduje pobyt v nemocnici, chronické srdeční selhání se léčí především ambulantně.

Příčiny srdečního selhání

Příčinou bývají nejčastěji onemocnění, která zhoršují zásobení srdečního svalu krví – tzv. ischemická choroba srdeční a její akutní (např. srdeční infarkt) nebo chronické formy. Další příčinou jsou onemocnění, která postihují samotné buňky srdečního svalu, tzv. kardiomyopatie (ze slov kardio = srdeční, myo = sval a patie = onemocnění). Další příčiny jsou např. vady srdečních chlopní nebo poruchy srdečního rytmu, tzv. arytmie.

Projevy srdečního selhání

Vznikají zhruba v tomto pořadí:

- Pocit zadýchání, nedostatečného dechu nebo dušnosti při různě velké námaze
- Únava, celková slabost
- Otoky dolních končetin
- Nechutenství
- Poruchy spánku nebo záchvaty noční dušnosti
- Pocit nedostatečného dechu i v klidu

Diagnóza srdečního selhání

Stanoví ji lékař na základě popisu příznaků a obtíží, základního vyšetření včetně kontroly krevního tlaku, tepu, a tělesné hmotnosti a dále pomocí laboratorních metod, jako je EKG, vyšetření krve, echokardiografie (tj. ultrazvukové vyšetření srdce) srdeční katetrizace (tj. vyšetření průchodnosti věnčitých tepen) a dalších zobrazovacích metod jako je CT, magnetická rezonance a scintigrafické metody.

Dál budeme psát o chronickém srdečním selhání, které vyžaduje trvalou a dlouhodobou především ambulantní léčbu. Jejím cílem je zmírňovat obtíže, zpomalit postup onemocnění a prodloužit kvalitní život. Hlavními pilíři jsou úprava životního stylu, medikamentózní léčba a léčba vyvolávající příčiny jednotlivých onemocnění. V pokročilých stádiích přibývá i možnost přístrojové podpory srdeční činnosti. Poslední možností je transplantace srdce.

Protože má každý pacient jiná přidružená onemocnění, jinou příčinu srdečního selhání, jiný věk apod., je třeba ke každému přistupovat individuálně. Od toho se odvíjí četnost kontrol a edukačních návštěv v ambulanci. Je přínosné, pokud se edukačních návštěv zúčastní člen rodiny nebo blízký člověk pacienta. Některé z kontrol mohou být prováděny i telefonicky.

Je třeba věnovat pozornost i určitým projevům zhoršení chronického srdečního selhání, mezi ně patří narůstající dušnost, otoky, snížená tolerance zátěže, potřeba spát ve zvýšené poloze.

Zhoršení mohou vyvolat určité spouštěče např. infekce, vynechání medikace, nárazový příjem velkého objemu tekutin, neadekvátní námaha, nová arytmie, užití nesprávných léků na bolest.

Pokud na sobě budete pozorovat výše uvedené příznaky zhoršení, je třeba kontaktovat ambulanci ihned.